

СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ

В епоху надшвидких змін умов та технологій ведення бізнесу до професійної підготовки бухгалтерів, та й усього управлінського персоналу, висуваються нові вимоги.

Сучасні світові трансформації вимагають для успішного ведення бізнесу відповідної кваліфікації не лише бухгалтера, а й економіста, менеджера, іншого управлінського персоналу підприємства, який повинен в умовах багатоваріантності рішень застосовувати професійне судження, складати та використовувати для прийняття управлінських рішень фінансову і нефінансову інформацію, що задовольнятиме потреби широкого кола зацікавлених осіб.

Зміни у регулюванні, формуванні і публічному доступі до фінансової та іншої інформації про підприємство, запроваджені Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [1] задля наближення правил національного бухгалтерського обліку і звітності з міжнародними стандартами та законодавством Євросоюзу, зважаючи, що зобов’язання України щодо поступового зближення бухгалтерського обліку і звітності до міжнародних стандартів та інтеграція із законодавством Євросоюзу передбачені главою 13 Угоди про асоціацію з ЄС [2].

Обліково-аналітичне забезпечення системи менеджменту суб’єкта господарювання, зокрема склад та зміст фінансової та іншої звітності, визначається віднесенням підприємства до мікро, малого, середнього чи великого. Критеріями для визначення належності підприємства до тієї чи іншої групи є сукупна вартість активів, чистий дохід від реалізації та середня кількість працівників.

Відповідно до нової редакції “бухгалтерського” закону середні і великі підприємства повинні складати Звіт про управління. Передбачається, що Звіт включатиме фінансову та нефінансову інформацію, яка характеризує стан і перспективи розвитку підприємства та розкриває основні ризики і невизначеності його діяльності. Даний звіт подається разом з фінансовою звітністю. Від подання звіту про управління звільнені мікропідприємства та малі підприємства. Середні підприємства мають право не відображати у звіті про управління нефінансову інформацію.

Для з’ясування доцільності і складу інформації, що наводиться у новому звіті, звернемося до кращої світової практики, адже запровадження звіту про управління пов’язано в першу чергу з імплементацією національного законодавства до правил ЄС.

Візитівкою провідних закордонних компаній є публічна інформація у так званій інтегрованій звітності Full annual report, що об’єднує фінансову інформацію відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності та нефінансову інформацію, складену за рекомендаціями Глобальної ініціативи звітності (GRI) [3] чи національними вимогами до соціального звітування. Інтегрована звітність компаній містить як правило, розділи: Стратегічний звіт; Фінансова звітність; Корпоративне управління, Операційний та фінансовий огляд, Сталий розвиток [4].

У розділі “Стратегічний розвиток” викладається основна інформація про підприємство; ключові показники; основні досягнення та події; місія, візії, цінності підприємства; стратегія розвитку. Вочевидь, до складання цього розділу має бути залучений адміністративний персонал, HR, PR-служби, юристи.

Фінансова звітність у загальному звіті викладається разом зі звітом незалежного аудитора.

Структура корпоративного управління, внутрішні політики, ризик-менеджмент міститься у розділі звіту “Корпоративне управління”.

В розділі “Операційний та фінансовий огляд” компанії розкривають інформацію про галузь, маркетингові можливості, ринки збуту та продажів, виробничу діяльність та інвестиційні проекти, а також фінансовий огляд. Ці розділи формують менеджери, економісти, маркетологи, фінансисти, ін.

Важливою інформацією про соціальну відповідальність бізнесу є дані розділу “Сталий розвиток”. У звіті наводяться показники щодо складу, навчання, кваліфікації, соціальних програм до співробітників; програми з охорони праці, промислової безпеки та охорони здоров’я, а також діяльність підприємства з

охорони природного середовища. Для складання розділу долучають адміністративний персонал, служби підприємства, пов'язані з даними питаннями.

Отже, річний звіт Full annual report містить нефінансову і фінансову інформацію про діяльність компанії для широкого кола зацікавлених осіб, як інвесторів, кредиторів, персоналу, держави (регуляторів), громадськості.

В Україні звіт про управління як окремий звіт запроваджений задля доповнення фінансової звітності. Форму звіту про управління не було визначено, на відміну від вітчизняних фінансових звітів. Водночас Міністерством фінансів затверджені Методичні рекомендації зі складання звіту, у яких розкривається зміст інформації, яку підприємства й організації мають відображати у звіті про управління [5]. Рекомендовано складання 10 розділів звіту про управління: 1) організаційна структура та опис діяльності підприємства; 2) результати діяльності; 3) ліквідність та зобов'язання; 4) екологічні аспекти; 5) соціальні аспекти та кадрова політика; 6) ризики; 7) дослідження та інновації; 8) фінансові інвестиції; 9) перспективи розвитку; 10) корпоративне управління (для підприємств – емітентів цінних паперів, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію). Інформація у новому звіті має бути представлена низкою фінансових і нефінансових показників. Проте складання звіту про управління є новим досвідом для більшості вітчизняних підприємств, лише деякі компанії звітували публічно про сталий розвиток.

Отже, запровадження до вітчизняного бізнесу звітування про управління має відіграти важливу роль для покращення якості звітності; забезпечення користувачів повною і достовірною інформацією у зрозумілому форматі; контролю бізнесу зі сторони громадськості.

1. Про внесення змін до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” щодо удосконалення деяких положень” від 05.10.2017 р. № 2164-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2164-19> 2. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC/ URL: <http://eur-lex.europa.eu/> 3. Global Reporting Initiative. URL: <http://www.globalreporting.org/> 4. Vodafone Group Plc Annual Report 2019. URL: https://www.vodafone.com/content/annualreport/annual_report19/downloads/Vodafone-full-annual-report-2019.pdf. 5. Методичні рекомендації зі складання звіту про управління: наказ Міністерства фінансів України від 07 грудня 2018 року № 982. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/mf18078?an=1&ed=2019_01_18